

PAUL CLITEUR
(1955) Hoogleraar encyclopedie van de rechtswetenschap

Modern zelotisme

In *De Vrijdenker* van april 2008 staat onder de titel "De opium van modern bijgeloof; of hoe Cliteur mij tot vrijdenker maakte" een bijdrage van Anton van Hooff, klassiek historicus te Nijmegen, waarin hij wederom zijn bezwaren uiteenzet tegen de these van het boek van Francesco Carotta over Jezus/Caesar, maar vooral tegen degenen die zich naar het oordeel van van Hooff onvoldoende negatief over dat boek hebben uitgelaten. Ik zeg "wederom", omdat van Hooff hier min of meer dezelfde tekst herhaalt die ook heeft gestaan in de *Academische boekengids*, *Skepter*, in ingezonden brieven in kranten, zijn columns in *De Gelderlander*, e-mails aan mij en anderen (mails, die overigens door mij en naar ik vermoed door anderen, niet meer worden beantwoord). En dan vrees ik dat het ook nog is aangeboden aan andere tijdschriften en periodieken die hebben geweigerd zijn stukjes af te drukken, want van Hooff is een echte zeloot met een missie.

Zoals van Hooff schrijft: de geschiedenis begon in 2001. Hij is met zijn acties dus nu al bijna acht jaar bezig. Waar is het allemaal om te doen? Ik kreeg het boek van Carotta van de redacteur van Buitenhof, Jan van Friesland. Ik heb daar toen één hyperbolische column aan gewijd. De these van Carotta is dat het evangelie van Jezus Christus in feite gebaseerd is op verbasterde verhalen die de ronde deden over Julius Caesar na diens dood. In die column heb ik toen gezegd dat dit onze hele visie op de grondlegger van onze cultuur omver zou gooien. Belangrijker dan Darwin en Galilei inderdaad. Het was zelfs nog erger dan van Hooff stelt. Ik heb ook gesteld dat het Christen Democratisch Appèl zal worden omgeduid tot Caesaristisch Democratisch Appèl en meer van dat soort

zaken. En daar heb ik ook nog een heel serieus gezicht bij getrokken.

Van Hooff heeft zich daar naar hij zelf schrijft erg kwaad over gemaakt. Hij schrijft dat ik lid ben geworden van een "sekte" die een vorm van "bijgeloof" aanhangt of "pseudowetenschap". Ik en met mij Andreas Kinneging en Thomas von der Dunk zijn "erin getrapt". We willen niet naar "redelijke argumenten luisteren", we zijn "in Carotta", "carrotisten" en zo tiert van Hooff maar door.

Sekte? In werkelijkheid heb ik één keer een column gemaakt over de these van Carotta. Als dat sektarisme moet heten dan ben ik wel een erg slechte sektariër. Kinneging heeft voor zover mij bekend zelfs helemaal nooit iets over Carotta geschreven. Wat mij motiveerde om de column uit te spreken die ik heb uitgesproken was dat ik gefraspeerd was door de heftige commotie die de stelling van Carotta opriep. Niemand wilde daar een serieuze bespreking aan wijden. Ik vond dat zijn boek een serieuze behandeling en kritiek verdiende en dat vind ik cerlijk gezegd nog steeds.

Wat precies waar zal blijken te zijn van zijn stellingen vind ik overigens moeilijk om aan te geven. Maar ik vind ze fascinerend en verwelkom dat deskundigen daarover hun licht laten schijnen.

Is van Hooff hier de gedroomde deskundige? Tja, hoe zal ik dat eens netjes zeggen? Lees van Hooff's stukje: "er is genoeg bewijs buiten het Nieuwe Testament voor de historiciteit van Jezus". Daarover heeft dus Albert Schweitzer een heel boek geschreven, vol met elkaar tegensprekende visies. Een hedendaags wetenschapper als G.A. Wells

ontkent de historiciteit van Jezus. Uit zijn stukje blijkt ook dat van Hooff niet eens op de hoogte is van de discussie in de wetenschappelijke wereld over interpolaties, enzovoorts, enzovoorts. Wie het eindeloos opnieuw ingestuurde stuk dat van Hooff aan allerlei redacties probeert te slijten rustig doorleest, zal constateren dat het voor het grootste deel ook helemaal niet gaat over dat boek van Carotta. Het is ook geen bespreking van verschillende theorieën over de historiciteit van Jezus. Het is een serie schimpscheuten en intimidaties aan het adres van diegenen die zich bereid hebben verklaard tot een poging om met een open instelling dat boek eens te gaan doorlezen.

Zo wordt sinds de documentaire van van Friesland is uitgebracht ook de classicus Gerard Janssen gestalkt door van Hooff. En dat alleen maar omdat hij het boek besproken heeft met zijn leerlingen aan een Gymnasium in Leeuwarden. De classicus geeft echter in de krant aan geen behoefte te hebben aan discussie met van Hooff vanwege diens "smalende toon".

Ook ik ga over deze kwestie geen "jarenlange correspondentie" opzetten met van Hooff, die kennelijk een beetje te veel tijd heeft. (Ik verwijs naar het feit dat hij in zijn stukje aangeeft een "jarenlange correspondentie" te hebben gevoerd met een mevrouw die hij als "gereformeerde christin" aanduidt en waarvan hij zegt dat het een "debat tussen doofstommen" was). De reden daarvan is niet alleen dat het mij – kennelijk in tegenstelling tot van Hooff – aan vrije tijd ontbreekt, maar ook omdat ik geen polemieken wil op het niveau zoals hij zich dat voorstelt. De methode van Hooff is de volgende. Hij meldt zich via de e-mail en gaat dan in een publiek stuk vrijelijk parafaseren wat jij daar geantwoord zou hebben. Ook bewert hij slinks dat ik in *Metro* in 2007 uitspraken over Carotta zou hebben herhaald, terwijl hij weet dat het om nog steeds citaten uit die Buitenhof column gaat van toen ongeveer vijf jaar geleden.

Ik heb wel eens eerder de stommitieit begaan via de e-mail te gaan antwoorden aan mensen die dan later in de krant beweren dat jij dit of dat aan hen persoonlijk zou hebben toevertrouwd. Als je daarover reclameert bij zo'n krant of een ander periodiek, dan meldt de redacteur je ruimhartig dat hij je graag "weerwoord" geeft. En zo wordt zijn suffige periodiek wat opgestuwd in de vaart der volkeren. Ik heb daaruit geleerd dat je alleen maar e-mail verkeer moet onderhouden met mensen van wie je reden hebt om te vermoeden dat zij betrouwbaar zijn.

Dat brengt ons weer bij vriend van Hooff. Na jarenlang helemaal niets te hebben geantwoord op de pogingen van van Hooff bij mij digitaal binnen te sluipen heb ik als reactie op zijn laatste mailtje een fatale fout begaan. Toen ik in de krant las dat de documentaire van van Friesland over Carotta zou worden gepresenteerd dacht ik: "oef, dat wordt weer mail van de zeloof van Hooff". En ja hoor, daar was hij weer via de mail. Of ik nog steeds "in Carotta" was, mijn dwalingen nu eens ging toegeven, enz. Ik dacht aan de zaak een wat lichte en ludieke wending te geven door met één zinnetje te antwoorden: "ik dacht al, waar blijft de digitale stalker van Hooff?". En sindsdien heet het in de stukjes van van Hooff in *De Gelderlander* en de *Academische boekengids* dat ik hem aan het "uitschelden" ben. Stom, stom, stom! Ik kon mij wel voor het hoofd slaan. Maar ik heb mijn lesje geleerd. Dit is na meer dan vijf jaar een piepkleine reactie, maar het is eigenlijk meer publieksvoorlichting dan een antwoord aan van Hooff. De redactie van *De Vrijdenker* kan zich de komende maanden verzekerd weten van voldoende kopij. Nu van Hooff's debat met de "gereformeerde christin" kennelijk is beëindigd, heeft onze Anton tijd voor een nieuw "debat tussen doofstommen". En dit keer heeft onze "stalker voor de rede" zichzelf beloofd dat het tijd is voor het uitwisselen van schimpscheuten met Cliteur. Ik vrees dat ik hem moet teleurstellen. Ik moet alleen nog even uitzoeken hoe ik "block sender" in mijn mail kan instellen.